

D Biuletyn

Monitoringu Dyskryminacji Osób **LGBT** w Polsce

Sły-Maj
5/2009

Monitoring
dyskryminacji **LGBT**
LGBT discrimination



Kampania Przeciw Homofobii

www.monitoring.kph.org.pl

Homofobiczna mowa nienawiści

Pierwszy w swoim rodzaju raport na ten temat

Ze względu na niezwykle wysoki poziom przejawów mowy nienawiści oraz tzw. „zbrodni nienawiści” pojawiających się w Polsce w poprzednich latach, Rada Konsultacyjna projektu „Monitoringu Dyskryminacji Osób LGBT” postanowiła poświęcić pierwszy rok projektu powyższym zagadnieniom. Wynikiem podjętych działań jest wszechstronny „Raport o homofobicznej mowie nienawiści w Polsce”.

Działania podejmowane

W treści raportu został zawarty opis działań podejmowanych w ramach realizowanego projektu w okresie całego roku. Zawiera on w szczególności chronologiczny wykaz odnotowanych przypadków zdarzeń o podłożu homofobicznym, które były przedmiotem informacji środków masowego komunikowania. Czytelnicy znajdą również pogłębioną analizę autorstwa Michał Minałto dotyczącą sposobu przedstawiania lesbijek i gejów przez prasę. Dodatkowo Grupa Prawna KPH podsumowała podejmowane przez nią działania, a w szczególności wskazała dokładną liczbę spraw, którymi się zajmowana.

Czym jest „mowa nienawiści”?

Sergiusz Kowalski, członek Rady Konsultacyjnej, przeprowadza pogłębioną

analizę fenomenu mowy nienawiści oraz analizę jakie są przejawy tego zjawiska. Konkluzja wskazuje, iż pomimo zmiany przez rząd prezentowanej przez siebie w sposób otwarty zachowań stanowiących przejawy mowy nienawiści, sytuacja jaka ma miejsce w Polsce jest nadal daleka od zadowalającej, w szczególności ze względu na tzw. „cichą nietolerancję”.

Karalność mowy oraz zbrodni nienawiści

Poza listą kilku rekomendacji wskazujących jak rozwiązać wskazany problem, Raport zawiera również konkluzję i propozycję uchwalenia nowelizacji przepisów prawnych penalizujących mowę oraz zbrodnie nienawiści, które zostały opracowane w ramach II Okrągłego Stołu Organizacji LGBT. Prof. Dr hab. Eleonora Zielińska, członkinią Rady Konsultacyjnej, zaoferowała opracowanie swojej opinii prawnej w zakresie poprawności rozwiązań legislacyjnych.

Debata: Co zrobić?

W dniu 13 maja 2009 roku, w siedzibie KPH zorganizowana została debata, której celem było wypracowanie modelu działań w zakresie zwalczania mowy nienawiści w Polsce, w którym udział wzięli m.in.: Sergiusz Kowalski, Krzysztof Śmiszek – szef Grupy Prawnej KPH, Yga Kostrzewa – Stowarzyszenie Lambda Warszawa, Kazimiera Szczu-

ka – publicystka oraz dr Adam Bodnar z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Debata koncentrowała się na problemie zasadności penalizowania mowy nienawiści. Pomimo, iż zdecydowana większość z panelistów stanowczo opowiedziała się za pomysłem penalizacji mowy nienawiści, można było również w jej trakcie usłyszeć głosy wyrażające większą ostrożność w tym zakresie. Liczna widownia wskazała że może należy się skupić na problematyce wolności słowa i zmianie przepisów penalizujących czyny skutkujące obrazą uczuć religijnych.

Darmowe egzemplarze raportu można zamówić za pośrednictwem poczty e-mail pod adresem: gczarnecki@kph.org.pl. Elektroniczną wersję raportu można pobrać ze strony projektu „Monitoringu Dyskryminacji Osób LGBT”. ■



Spotkanie RPO z przedstawicielami środowisk LGBT



W dniu 13 marca 2009 r. odbyło się kolejne spotkanie przedstawicieli organizacji LGBT z Rzecznikiem Praw Obywatelskich dr. Januszem Kochanowskim

W spotkaniu udział wzięła Pełnomocniczka rządu ds. równego traktowania Elżbieta Radziszewska, przedstawiciele KPH Marta Abramowicz, Monika Zima i Greg Czarnecki, a także przedstawiciele Stowarzyszenia Lambda Warszawa, Fundacji Trans - Fuzja oraz Fundacji Równości.

Ustawa o równym traktowaniu

Jednym z najbardziej istotnych zagadnień omawianych podczas spotkania były prace nad ustawą o równym traktowaniu. Przedstawiciele KPH zwrócili uwagę, że od dłuższego czasu projekt ustawy nie zmienia się w zasadniczych kwestiach, które w wielu opiniach i ekspertyzach organizacji pozarządowych uznane zostały za niezgodne ze standardami europejskimi określonymi przed dyrektywy unijne. Brak informacji na stronach MPiPS na te-

mat obecnych działań nad projektem ustawy, przedłużające się procedury wewnętrzne, a przede wszystkim brak rzetelnej debaty publicznej podniesiony przed przedstawicielami KPH, oznacza jednocześnie pominięcie głosu organizacji pozarządowych przeciwdziałających dyskryminacji w tak poważnej dla obywateli sprawie. Rzecznik zgodził się z propozycją KPH zorganizowania przez Biuro RPO Szczytu Równości poświęconego ustawie.

Mowa nienawiści

Podczas spotkania podjęta została dyskusja na temat mowy nienawiści, w kontekście wypowiedzi polskich polityków, do których – po interwencji KPH – zwrócił się RPO. Zarówno RPO jak i Minister E. Radziszewska wyrazili obawę na temat zgodności z konstytucją

ewentualnych zmian w polskim kodeksie karnym w związku z przestępstwami motywowanymi orientacją seksualną. Pani Rzecznik i Pani Minister zadeklarowali jednak, że zapoznają się projektem zmian kodeksu karnego opracowanego przez KPH oraz opiniami na ten temat zawartymi w powstałym raporcie.

Współpraca z Policją

Rzecznik wyraził zainteresowanie projektem realizowanym przez KPH dotyczącym nawiązania współpracy z policją. Celem projektu jest szkolenie policjantów w zakresie tolerancji i przeciwdziałania homofobii. Ponadto Rzecznik zapewnił, że dołoży wszelkich starań, aby zachęcić funkcjonariuszy do udziału w tego typu szkoleniach. Przedstawicielki Fundacji TransFuzja przedstawiły Rzecznikowi przykłady dyskryminacji osób transpłciowych, np. braku refundacji operacji zmiany płci osób oraz wskazały na problem z identyfikacją osób transseksualnych w trakcie leczenia hormonalnego czy pooperacyjnego. ■

Kościół wytrwale głosi swą naukę, że „nie istnieje prawo do homoseksualizmu”. — Marek Jurek, krytykując deklarację ONZ potępiającą homofobię, „Tygodnik Niedziela”, styczeń.

Homoseksualizm nie powinien być uznawany za zwyczajną skłonność do grzechu, gdyż przewyższa je wszystkie w nikczemności. — Artur Górski (PiS), w swoim przemówieniu sejmowym wygłoszonym pod koniec grudnia ubiegłego roku, „Nasz Dziennik”, 6 lutego.

Cytaty z monitoringu prasy od stycznia do marca 2009

Unia zbada gejów i lesbijki w Polsce?

W dniach 5-6 maja br. w Wiedniu odbyło się kolejne spotkanie działającej przy Agencji Praw Podstawowych (FRA) UE Platformy Praw Podstawowych

Uczestnicy spotkania między innymi przygotowali propozycje do programu działania FRA w roku 2011, wśród których znalazła się propozycja Roberta Biedronia z KPH by przeprowadzić szczegółowe badania wśród osób LGBT mieszkających w Unii Europejskiej na temat homofobii i dyskryminacji ze względu na orientację seksu-

alną i tożsamość płciową. Konkluzje przedstawione w ostatnim raporcie Agencji na temat homofobii w Europie pokazują bowiem, że brak jest na poziomie unijnym ujednoczonych badań tego typu. „Wszyscy wiemy, że osoby LGBT w Unii są dyskryminowane, ale nie posiadamy żadnych badań to potwierdzających” – powiedział Biedroń. ■

RPO popiera postulaty organizacji LGBT

RPO zachęcony postulatami polskich organizacji LGBT, w tym m.in. KPH, wystąpił się do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o rozważenie możliwości podjęcia prac legislacyjnych mających na celu nowelizację Kodeksu karnego. Nowelizacja ta miałaby zapewnić skuteczniejszą ochronę praw i wolności członków wszystkich mniejszości narażonych na zachowania o charakterze dyskryminacyjnym.

Rzecznik w swoim wystąpieniu przychylnie odniósł się do postulatów zmian w prawie karnym i poparł wzmocnienie ochrony przed mową nienawiści i przestępstwami z nienawiści, których ofiarami padają osoby LGBT.

KPH podczas ostatniego Walnego Zgromadzenia przyjęła apel w sprawie konieczności zmian w Kodeksie karnym. Pełny tekst apelu na stronie www.monitoring.kph.org.pl ■

Uchodźcy w Polsce

Działania KPH na rzecz osób LGBT ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy

Białoruś

W listopadzie 2008 r. KPH przygotowała dla dwóch obywateli Białorusi, odwołanie od negatywnej decyzji Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców (USC) w przedmiocie nadania im statusu uchodźcy. Organ stwierdził w decyzji m. in. że „sytuacja osób o odmiennej orientacji seksualnej na Białorusi nie daje podstaw, by uznać, że władze białoruskie dopuszczają się prześladowań ww. grupy”. Użyte przez Organ sformułowanie „odmienna orientacja” oraz błędna interpretacja sytuacji osób LGBT na Białorusi mogły narazić obywateli Białorusi na dyskryminację ze względu na orientację seksualną. W związku z tym KPH złożyła wniosek o dopuszczenie jej do udziału w postępowaniu prowadzonym przez

Radę do Spraw Uchodźców, tj. organ odwoławczy. Ponieważ w trakcie przekazywania sprawy organowi odwoławczemu zaginęły akta postępowania, KPH nie otrzymała do tej pory decyzji o dopuszczeniu jej do udziału w sprawie. Mimo tego obywatele Białorusi z pomocą KPH wypowiedzieli się odnośnie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Wietnam

W podobnej sprawie do KPH w marcu br. zwrócił się obywatel Socjalistycznej Republiki Wietnamu. KPH złożyła wniosek o dopuszczenie jej do udziału w postępowaniu prowadzonym przez Szefa USC w przedmiocie nadania statusu uchodźcy obywatelowi Wietnamu. Wobec dopuszczenia KPH do

udziału w powyższym postępowaniu, pełnomocnik KPH – Jacek Borek podjął działania zmierzające w pierwszej kolejności do zapewnienia zgodnego z prawem przebiegu całego postępowania administracyjnego prowadzonego przez organ, a z drugiej do wskazania organowi administracji przesłanek do nadania obywatelowi Wietnamu statusu uchodźcy na terytorium RP. Po przeprowadzeniu niezbędnych czynności dowodowych, w tym przesłuchania obywatela Wietnamu, w trakcie którego wskazał on na przejawy dyskryminowania go w życiu społecznym oraz zawodowym ze względu na jego orientację seksualną, Szef USC wydał decyzję, w której odmówił tak nadania Wnioskodawcy statusu uchodźcy jak i udzielenie ochrony w innej formie prawem przewidzianej oraz zobowiązał go do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Decyzja powyższa nie jest prawomocna w związku z powyższym pełnomocnik KPH podjął pracę nad przygotowaniem odwołania od niej do Rady do Spraw Uchodźców. ■

Homoseksualiści, nie radząc sobie ze swoją odmiernością, uczynili z niej powód do dumy i przystąpili do walki o przywileje społeczne. — Krzysztof Rokosz, „Super Nowości”, 9 lutego.

Homoseksualizm jest częścią ludzkiej kondycji, tak jak cudzołóstwo. Ale nikt nie zaczyna w kwestii cudzołóstwa moralizować... — Roger Scruton, brytyjski filozof w wywiadzie dla „Dziennika”, 19 lutego.

Cytaty z monitoringu prasy od stycznia do marca 2009

KPH korzystając z wsparcia Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego uruchomiła projekt skierowany do organizacji pozarządowych zajmujących się mniejszościami i przeciwdziałaniem dyskryminacji. Jest to odpowiedź na potrzebę informowania społeczeństwa o prawie unijnym oraz aktywnego włączenie NGO'ów do dialogu i lobbingu związanego z pracami rządowymi nad ochroną prawną grup zagrożonych dyskryminacją.

Debata

8 maja odbyła się debata na temat prawa polskiego w świetle dyrektyw unijnych, w której uczestniczyli zarówno przedstawiciele rządu, RPO, jak i reprezentanci i reprezentantki organizacji pozarządowych, związków zawodowych, partii politycznych. Ożywiona dyskusja pokazała, że po stronie organizacji pozarządowych istnieje ogromne zainteresowanie i chęć opiniowania inicjatyw politycznych zmierzających do przystosowania polskiego prawa

Akcje na rzecz dobrej ustawy

Koalicja i debata na temat dyrektywy antydyskryminacyjnej

do standardów europejskich. Podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej usłyszała od dyskutowających słowa gorzkości i zarzuty braku konsultacji społecznych i debaty nad ustawą o równym traktowaniu. Zidentyfikowano bardzo istotną przeszkodę dla efektywnego dialogu pomiędzy ustawodawcą a społeczeństwem: Brak informacji ze strony rządu, bądź też chaos informacyjny i niejasne kompetencje niektórych urzędników rodzą niechęć i frustrację organizacji pozarządowych.

„Pomocnik NGO”

W ramach projektu została wydana broszura „Pomocnik NGO” w której

opisane są możliwości wpływu organizacji pozarządowych w obszarze przeciwdziałania dyskryminacji, pozytywne przykłady koalicji i akcji lobbujących oraz bieżące informacje o przygotowywanej horyzontalnej dyrektywie antydyskryminacyjnej.

poMOCnikNGO
prawo, równość, koalicje, lobbings dla III sektora

Artykuły, najważniejsze dokumenty związane z ustawą o równym traktowaniu, horyzontalną dyrektywą antydyskryminacyjną i pełna relacja z debaty są dostępne na stronie projektu www.pomocnik-ngo.kph.org.pl ■

Prawo osób LGBT do życia w rodzinie

KPH współorganizatorem konferencji na UW

15 maja br. KPH współorganizowała ze Studenckim Forum Praw Człowieka przy Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego konferencję naukową pt. Prawo osób homoseksualnych do życia w rodzinie. Wśród uczestników konferencji znaleźli się m. in.: prof. Adam Zieliński, prof. Mirosław Wyrzykowski, prof. UW Monika Płatek, dr Adam Bodnar, dr Jakub Urbanik, dr Anna Śledzińska-Simon, dr Jacek Kochanowski, mgr Monika Zima oraz mgr Paulina Pilch.

Pierwsza taka konferencja

Była to pierwsza konferencja, na której dyskutowano o prawie osób LGBT

do życia w rodzinie w kontekście praw człowieka, a nie problemu społecznego. Prelegenci przedstawili przede wszystkim status prawny związków osób homoseksualnych na tle uregulowań międzynarodowych, orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a także problem adopcji dzieci przez osoby homoseksualne. Ponadto analizowano badania psychologiczne na temat rodzicielstwa osób LGBT, wykazujące brak jakichkolwiek różnic w zakresie kompetencji osób LGBT i heteroseksualnych do bycia rodzicami, oraz podważające tezę o wpływie orientacji seksualnej rodzica na rozwój tożsamości płciowej dziecka.

Sprawy klientów KPH

Monika Zima, prawniczka KPH omówiła szczegółowo prawo osób homoseksualnych do wychowywania własnych (biologicznych) dzieci w świetle postanowień Konstytucji RP, zwracając uwagę na obowiązek państwa do zapewnienia równości we wszystkich dziedzinach życia i zakaz dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny, wynikający z art. 32 Konstytucji. Szczególnie istotne było przedstawienie praktyki rodzinnych postępowań sądowych z udziałem osób homoseksualnych, np. rozwodowych, o ograniczenie władzy rodzicielskiej, na tle spraw klientów KPH. ■

Polacy nie są homofobami, więc po co to wszystko? — Sławomir Kłosowski, wiceszef komisji edukacji z PiS, komentując plany szkoleń dotyczących tolerancji dla nauczycieli, „Dziennik”, 24 lutego.

Nie wiem, czy istnieje gorszy rodzaj barbarzyństwa. — Paweł Lisicki, komentując informację o tym, że hiszpańska para gejów po ślubie chciałyby adoptować bliźniaki, „Rzeczpospolita”, 13 marca.

Gejów trzeba wytykać palcami, bo budzą obrzydzenie.[...] Gejów należy tępić. — Wojciech Cejrowski, na spotkaniu, które zorganizowano w auli Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, „Dziennik”, 25 marca.

Geje to importowana zza granicy formacja faszystowska. — Janusz Korwin-Mikke, opisując różnicę pomiędzy „homosiami” a „gejami”, „Dziennik”, 25 marca.

Cytaty z monitoringu prasy od stycznia do marca 2009

PE zajmie się petycją KPH

Sprawa dyskryminujących praktyk polskich urzędów stanu cywilnego

KPH otrzymała oficjalne zawiadomienie z Komisji Petycji Parlamentu Europejskiego (KPPE), iż ta zajmie się złożoną w 2008 roku petycją, w sprawie dyskryminujących praktyk polskich urzędów stanu cywilnego. KPH w swojej petycji skarżyła się, iż odmawiając wydawania zaświadczeń o stanie cywilnym osobom zamierzającym zawrzeć za granicą związek partnerski, polska administracja łamie podstawową zasadę prawa europejskiego jakim jest swoboda przepływu osób w UE.

Najpierw tak, potem nie, teraz tak?

Niestety, kilka dni po oficjalnym piśmie zawiadamiającym o przyjęciu

petycji, KPH otrzymała kolejną odpowiedź, tym razem podpisaną przez przewodniczącego Komisji – Marcina Libickiego (PiS), który uznał jednak, iż petycja nie może być rozpatrywana przez PE. W tej sprawie KPH spotkała się w Brukseli z Michaeliem Cashmanem, pierwszym wiceprzewodniczącym KPPE, który wyjaśnił, że petycja będzie rozpatrywana, a on oraz szereg innych członków jego Komisji zwróci się z oficjalnym pismem do europoła Libickiego z prośbą o wyjaśnienie przyczyn podawania sprzecznych z wolą większości członków Komisji informacji na temat petycji. Petycja będzie także przedmiotem prac Parlamentarnej Intergrupy ds. Praw Osób LGBT. ■

Biuletyn

Monitoringu Dyskryminacji Osób LGBT w Polsce

Wydawca:
Stowarzyszenie
Kampania Przeciw Homofobii,
ul. Żelazna 68, Warszawa
tel.: +48 22 423 64 38
www.kph.org.pl

Skład i łamanie:
Bartek Matusiak, www.stronnictwo.com

Zapraszamy na naszą stronę WWW:
www.monitoring.kph.org.pl



Więcej informacji
udzieli
koordynator projektu:
Greg Czarnecki
tel.: +48 22 435 25 80
e-mail: gczarnecki@kph.org.pl